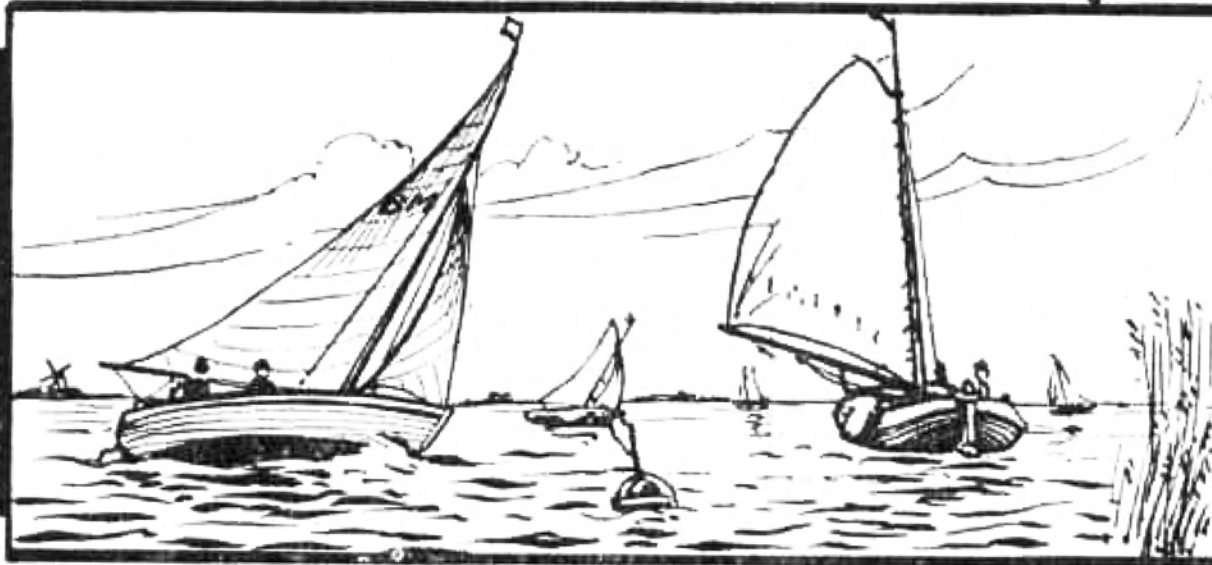

NOORDELIJK SPORTBLAD

(' T GROENTJE)

UITGAVE : BRANDENBURGH & CO - SNEEK

waarin opgenomen het SPORTBLAD voor de NOORDELIJKE PROVINCIEËN (10e Jaargang)

OFFICIEEL ORGAAN van : den Noord-Nederlandschen Watersportbond, den Frieschen Voetbal-Bond, den Frieschen Athletiekbond, den Frieschen Korfbalbond, den Drentschen Korfbalbond, het Noordelijk Korfbalverband, de Leeuwarder Scheidsrechters Vereen., de Sneeker Gymnastiek Vereeniging Voetbalverenigingen Leeuwarden, Sneek, L. S. C., Black-Boys, Aristides, V. I. O. S., M. K. V. e.a.

Abonnement :

Per kwartaal f 1.25

Losse nummers - 0.15

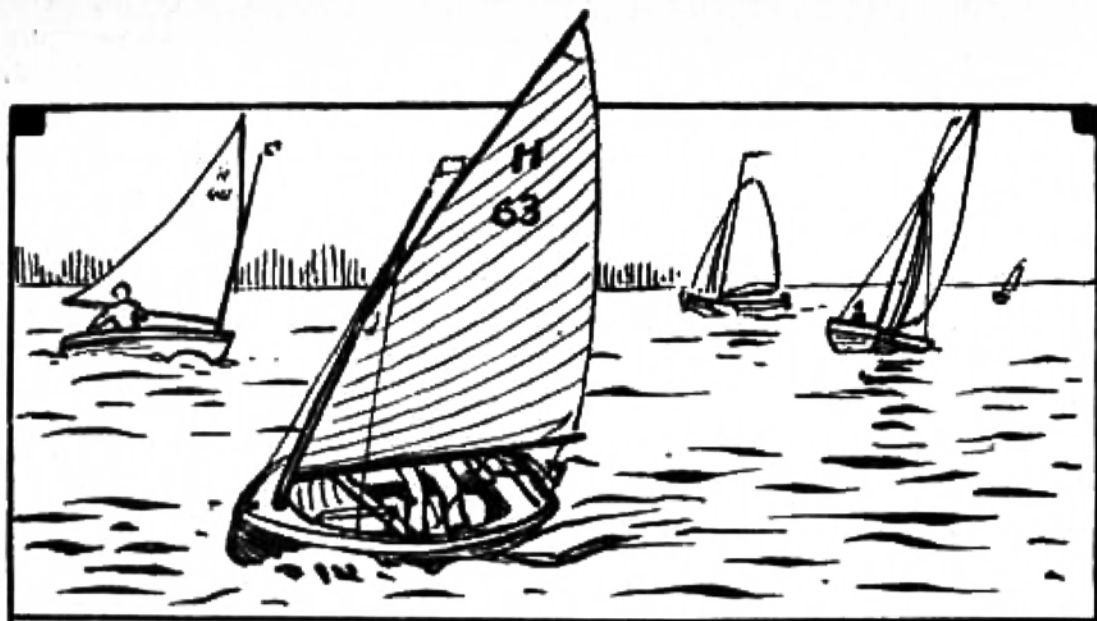
Bureau Redactie en Administratie

SNEEK, Telef. 404, Giro 6039

Advertentiën:

Per regel 25 ct.

Een Watersportnummer.

ZEILSPORT

Uit 't leven van een oude tjotter.

Toen ik in 't vorige nummer las van de vroegere zeilwedstrijden te Langweer, waarvan het glanspunt was de klasse sprietbooten, schoot mij te binnen, de naam van een dier booten, n.l. de „Gysbert Japiks”, waarvan ik iets wil vertellen. Misschien, ja vrij zeker zullen er onder de lezers van dit blad nog wel zijn, die zich die boot herinneren en zich hiervoor interesseeren.

Laat ik beginnen met te zeggen, dat men in dien tijd — 't was omstreeks 't jaar 1890 — den naam tjotter niet gebruikte. Wat wij nu de tjotterklasse 4.70 M.—1.70 M. noemen, werd toen genoemd: klasse groote sprietbooten, met dit verschil, dat deze booten 4.40 M. lang waren en getuigd met een sprietzeil aan geen maten gebonden. Zij werden groote sprietbooten genoemd, omdat er ook nog een klasse kleine sprietbooten was. Dat ze heel wat zeil voeren, is in 't vorige nummer reeds verteld. Ze hadden in den regel drie tuigen, waarvan 't grootste zoo groot was, dat men de boot met ballast staande moest houden.

Langweer was in den regel goed vertegenwoordigd in deze klasse groote sprietbooten. Eigenaars waren, als ik mij goed herinner, O. W. Mulder, G. Semplonius, B. D. Dijkstra, Kl. van Dijk, W. Hepkema (later W. Westra) en Br. de Boer.

De „Gysbert Japiks” waarvan ik iets wilde vertellen, behoorde aan den heer O. W. Mulder, die afkomstig uit Hoornsterzwaag — dus niet uit 't land van de watersport — zich als veehouder vestigde te Langweer en zich direct interesseerde voor de zeilsport en wiens zoons, Wijtze en Lammert, al spoedig zeilers werden, die voor de Langweerder wedstrijdzeilers niet behoefden onder te doen, ja, aan sommigen hunner misschien nog menig lesje hebben gegeven.

De heer Mulder dan, gaf aan Jiltsjebaas, den beroemden scheepsbouwer te Joure, opdracht voor hem een sprietboot te maken, die sneller moest varen, dan de toen bekende. De stevens werden ingebouwd, zoodat de lengte 4.40 M. geheel benut werd, terwijl 't vlak sterk afgerond werd, (de boot had eigenlijk geen vlak) zoodat de boot wankel lag en beslist met ballast gevaren moest worden.

Het eerste jaar beantwoordde de boot niet aan de verwachtingen. In elken wedstrijd lag hij in de achterhoede. De gebroeders Mulder, bijgestaan door Hans Rimmelts, waren echter geen mannen om direct den moed op te geven, totdat men weer eens van een zeilwedstrijd (ik geloof Grouw) terugkeerde, waar de „Gijsbert Japiks” weer niet mee kon komen. De gebroeders Mulder zeilden met een mededinger, die hen, dien dag had verslagen, huiswaarts. Toen men een poosje boord aan boord

voren en . . . daar liep de boot heen en liet zijn tegenstander verre achter. Van dien dag af keerden de kansen. De ligging van de boot werd sedert nauwkeurig gecontroleerd (ik geloof dat de hak van 't roer juist boven 't water moest uitsteken) en de scheepsbouwer kreeg gelijk: de „Gijsbert Japiks” werd de snelste boot in zijn klasse. Van bijna elken wedstrijd, kwam hij met de vlag in top thuis.

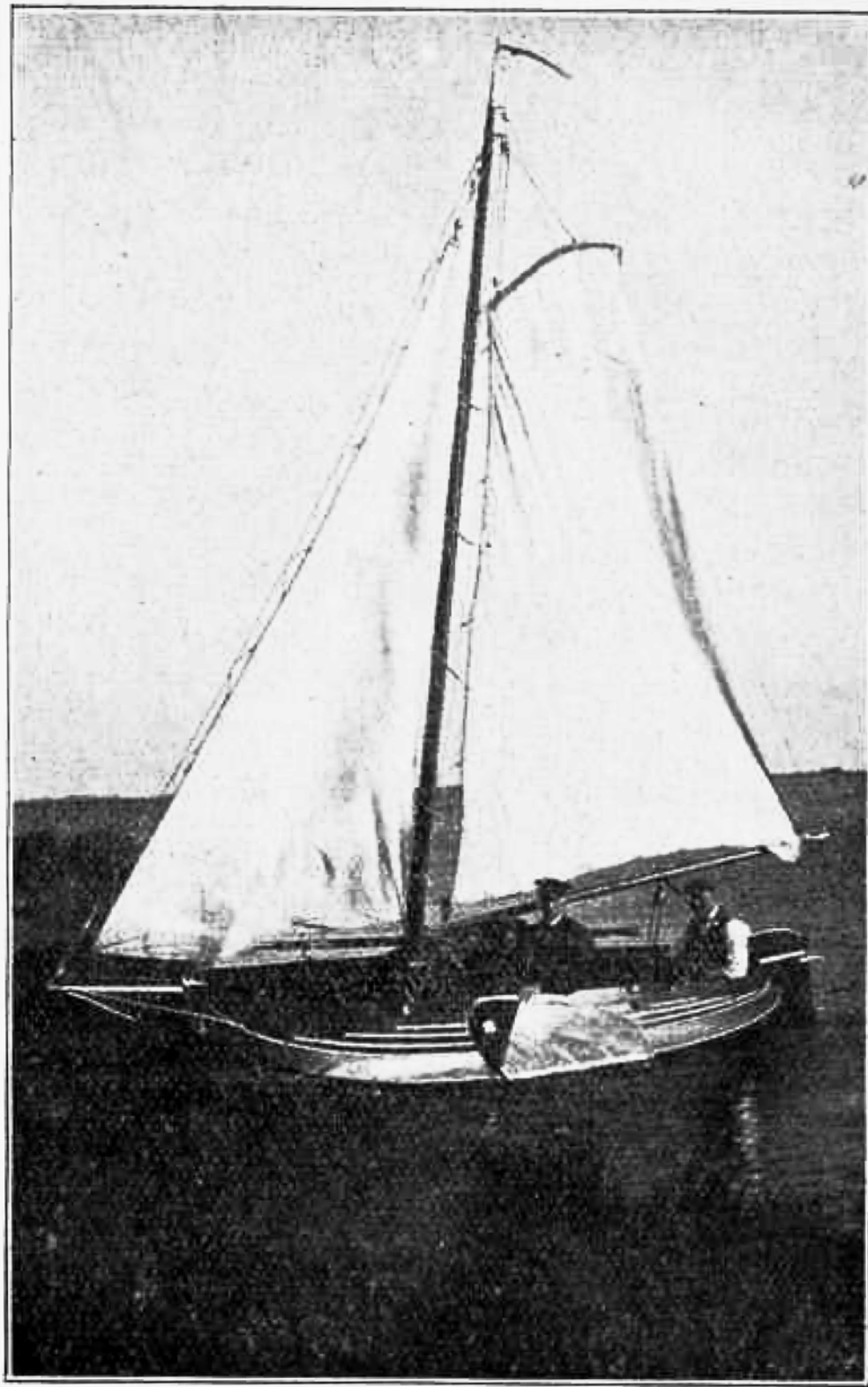
Bij stil weer werd natuurlijk 't groote tuig bijgezet waarvan ze soms terdege last kregen, als de wind tijdens den wedstrijd aanwakkerde. Zoo is 't eens gebeurd, dat de „Gijsbert Japiks” tijdens een wedstrijd om viel, doch zóó ver voor was, dat hij, na overeind gebracht en leeggeschept te zijn, de reis voortzette en als eerste aan kwam.

De Langweeërs waren trotsch op hun boot, die hen op de meeste wedstrijden vertegenwoordigde; en met eere — door bijna steeds met den prijs te gaan strijken. Vooral de jeugd beschouwde deze boot als een wonder en met open mond stonden de jongens te luisteren naar de mannen, die om strijd den roem van deze boot verkondigden. Of alles wat er verteld werd altijd door den beugel kon, betwijfel ik wel, doch die jongensooren namen 't gretig op en uren aaneen stonden zij 's avonds bij de „lytse haven”, om uit te zien, of de „Gijsbert Japiks” ook met de vlag in top, van een zeilwedstrijd terugkeerde.

Toen in 1892 koningin Emma met prinses Wilhelmina Sneek bezocht en haar ter eere een zeilwedstrijd werd gehouden, behaalde de „Gijsbert Japiks” den prijs. Men zegt, dat toen 's nachts bij de boot de wacht is gehouden, om te voorkomen, dat concurrenten 't vlak zouden vernagelen. (Ook sportief!)

Alle roem is echter vergankelijk. Zoo ging 't ook met de „Gijsbert Japiks”. De scherpe schepen kwamen in de mode en de mooie, ronde Friesche booten moesten verdwijnen. De klasse sprietbooten stierf uit en verdoeven. De „Gijsbert Japiks” werd, na 99 prijzen bemachtigd te hebben, in 't schiphuis gelegd en kwam er niet meer uit. Hoe lang 't scheepje daar heeft liggen droomen over zijn ouden roem, weet ik niet precies, maar misschien wel 20 jaar. Na den oorlog, omstreeks 1918, toen de eigenaars reeds lang waren overleden, werd 't verkocht naar Leeuwarden en kwam spoedig daarna in bezit van een Sneeker zeiler (thans emeritus-zeiler O. H. Faber), die er zich, in den beginne althans, niet van bewust was, dat hij de oude „Gijsbert Japiks” gekocht had.

Hij was omgedoopt en heette nu „Swalker” en een zwalker is hij gebleven. 't Scheepje was nu getuigd met gaffelzeil, dat uit 't oude middeltuig was gesneden. Toen de nieuwe eigenaar zich bewust was, dat hij een oud concourspaardje had gekocht, besloot hij 't weer in de wedstrijd te brengen. De oude klasse sprietbooten was weer herleefd in de tegenwoordige klasse tjotters 4.70 M. en in deze klasse zou hij mede dingen. Een van de beste Sneeker zeilers zou de helmstok hanteeren — het was bij een clubwedstrijd van de S. Z. C. — doch zonder succes. De Langweeërs die de „Gijsbert Japiks” gekend hadden in zijn roemruchte dagen en hoorden dat hij weer uitkwam in de wedstrijd wilden niet gelooven, dat deze boot verslagen kon worden door de tegenwoordige tjotters. Weddenschappen zijn er over gehouden, doch 't hielp niets, totdat „âlde Hans” van Langweer, zijn oude pikeur, te kennen gaf, dat hij 't scheepje graag nog eens zou besturen in een zeilwedstrijd te Langweer. Dit geschiedde. Er was belangstelling in Langweer, toen

De „Gysbert Japiks” voor de wal.

„âlde Hans Rimmelts”, op 't eind van de haven in zijn oude schuit stapte en hem zeker ter overwinning zou voeren. Wat 'n teleurstelling, toen hij als laatste aankwam.

Arme schuit, uw roem was voorbij. Op 't zelfde meer, waar ge zoo vaak de overwinning had bevochten ten aanschouwe van en bewonderd door plaatsgenoot en vreemdeling, moest ge thans een beslissende nederlaag lijden. Neen, de „Swalker” was geen „Gijsbert Japiks” meer.

Ook: arme man. Hij zou zoo gaarne den nog ontbrekenden honderdsten prijs bemachtigd hebben, doch zijn mededingers kenden geen medelijden, waren misschien ook niet bekend met 't tragische van 't geval en lieten hem achter zich. De „Gijsbert Japiks” had afgedaan en de oude „Swalker”, zwalkte verder.

Hij ging over in handen van den heer de Groot te Sneek, die hem nog al eens liet uitkomen in verschillende wedstrijden, doch steeds zonder succes, totdat hij ten slotte verhuisde naar Akkrum, waar hij, omdat hij bouwvallig werd, in 't ijzer werd geklonken. Een enkele maal verscheen hij nog aan de finish — 't oude bloed scheen nog niet tot rust te kunnen komen — doch de zeilers namen geen notitie meer van hem en met een medelijdende glimlach werd hij door 't publiek nagekeken, totdat hij door 't overlijden van zijn eigenaar uit de baan werd genomen en aan de vergetelheid prijs gegeven.

Waar hij thans is, ik weet 't niet. Misschien doet hij nog dienst als grasboot bij den eenen of anderen koe-melker, misschien ook ligt hij te rotten in een oude moddersloot of is in sloopershanden gevallen.

Sic transit gloria mundi (aldus gaat de glorie der wereld voorbij).